

Asia: VN/7901/2024

Hallituksen esityksen muotoon laadittu työryhmämietintö kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi

1. Laki kuolinpesän palvelualustasta

Lausuntonne:

-

2.1 Osakastietojen muodostaminen (4 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen muodostaminen)

Lausuntonne:

-

2.2 Rekisterin tietosisältö (5 §)

Lausuntonne:

-

2.3 Kuolinpesän ilmoittajan ja yhteyshenkilön vastuut ja velvollisuudet (8, 9 ja 15 §)

Lausuntonne:

-

2.4 Osakasrekisterin tietojen vakuuttaminen oikeaksi (11 ja 12 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Osakasluettelon oikeaksi vakuuttaminen ennen ja jälkeen perunkirjoituksen)

Lausuntonne:

-

2.5 Osakasrekisterin tietojen julkinen luotettavuus (14 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin julkinen luotettavuus vakituisesti ulkomaille muuttaneiden osalta)

Lausuntonne:

-

2.6 Tietojen päivittäminen, säilyttäminen ja poistaminen (16 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen pysyvä säilyttäminen)

Lausuntonne:

-

2.7 Tietojen luovuttamisen edellytykset (17-32 §)

Lausuntonne:

-

2.8 Muut huomiot

Lausuntonne:

-

3.1 Perintöveroilmoitus ja perukirja (25, 28, 29, 29 a §)

Lausuntonne:

-

3.2 Esitiedot (26 §)

Lausuntonne:

-

3.3 Muistiinpanot (28 b §)

Lausuntonne:

-

3.4 Muita ehdotuksia

Lausuntonne:

-

4. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

5. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 1 ja 13 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

6. Laki verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

7. Laki perintökaaren 20 luvun muuttamisesta

Lausuntonne:

-

8. Laki ulosottokaaren muuttamisesta

Lausuntonne:

-

9. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksistaan annetun lain muuttamisesta

Lausuntonne:

-

10. Pääasialliset vaikutukset

Lausuntonne vaikutusten arviointeihin:

-

11. Muut huomiot

Lausuntonne työryhmämietinnön muihin osioihin:

-

12. Yleiset huomiot työryhmämietinnöstä

Yleiset huomionne työryhmämietinnöstä:

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksen muotoon laaditusta työryhmämietinnöstä kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi ja esittää siitä seuraavat yleiset huomiot.

Kuntaliitto toteaa aluksi, että ehdotetut uudistukset ovat lähtökohdiltaan ja tavoitteiltaan kannatettavia. Mietinnön mukaan uudistukset eivät olisi tuomassa kunnille uusia tehtäviä tai velvollisuuksia. Esitys ei vaikuta muuttavan kuntien roolia kuolinpesäasioissa, vaan kuntiin kohdistuvat vaikutukset olisivat välillisiä ja liittyvät erityisesti tiedonhallintaan sekä viranomaisprosessien sujuvuuteen. Suurin kuntavaikutus syntyy siitä, että kuolinpesän osakasrekisteri kokoaa kuolinpesän osakaspiirin tiedot keskitetysti, ajantasaisina ja sähköisessä muodossa. Tämä parantaisi kuntien mahdollisuutta saada välttämättömiä tietoja silloin, kun ne hoitavat lakisääteisiä viranomaistehtäviä. Esityksessä tunnistetaan, että keskitetty sähköinen rekisteri ja perustietojen muodostuminen automaattisesti vähentäisi kuntien hallinnollista taakkaa ja nopeuttaisi palveluprosesseja silloin, kun kunnilla on tarve asioida kuolinpesää koskevissa kysymyksissä. Kunnan ja muiden viranomaisten eri järjestelmien yhteen toimivuuden sujuvuus parantaisi kuntien kykyä toimia osana valtakunnallista digiekosysteemiä ja helpottaa asiakasprosessien hallintaa.

Mietinnön mukaan kuntien tiedonsaantioikeus kattaa tilanteet, joissa kunta toimii julkisen vallan käyttäjänä tai julkisen hallintotehtävän hoitajana. Kunnilla olisi oikeus saada tietoja sähköisestä osakasrekisteristä silloin, kun se on välttämätöntä niiden lakisääteisten julkisten tehtävien hoitamiseksi. Tietojen luovutus kuntiin perustuu käyttötarkoitussidonnaisuuteen ja tarpeellisuusharkintaan. Rekisterinpitäjä (DVV) arvioi tietojen luovutuksen laajuuden.

Kuntaliitto korostaa, että asiakaslähtöinen, sujuva ja nopea prosessi kuolinpesää koskevassa asiointissa on turvattava paitsi yksityishenkilöille, myös muiden viranomaisten tarvitessa tietoja kuolinpesästä. Erilaiset puolesta asiointin ja valtuutuksen tilanteet voivat olla erityisen haastavia tiedon välittymisen kannalta. Kyse voi olla myös kunnan tai muun viranomaisen oikeuksista, kun kuolinpesältä on esimerkiksi palvelumaksuihin liittyviä saatavia. Kunnilla voi olla tarvetta kuolinpesän tietojen saamiseksi sujuvasti myös, mikäli vainajan hautausjärjestelyistä huolehtiminen olisi jäämässä kunnan vastuulle hautaustoimilain (457/2003) 23.2 §:n mukaisesti.

Kuntaliiton lausunnossa 29.1.2026 (682/03.01.00/2025) koskien yksityisiä digipostipalveluita (hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta, VN/15822/2025) on todettu muun ohessa, että erityisen kriittisiä ovat erilaiset elämäntapahtumiin liittyvät muutostilanteet, kuten kuolema tai vakava sairastuminen tai muu tilanne, jossa asiakas ei enää itse voi hoitaa asioitaan. Digitaalisessa maailmassa omaisille ei välttämättä jää minkäänlaista näkymää siihen, millaisia asioita vainajan jäljiltä olisi hoidettava ja pitäisikö esimerkiksi eri tahoille ilmoittaa hänen menehtymisestään. Tällöin vastuuta asian selvittämiseksi sujuvasti jää enemmän myös viranomaisille. Oikeusturvan näkökulmasta tulisi

varmistaa kansalaisten oikeudet, mutta myös viranomaisten mahdollisuudet hoitaa asiat tehokkaasti eteenpäin.

Kuntaliitto toteaa, että säännöksiä uudistettaessa on varmistettava, että sähköisen asioinnin lisääntyessä järjestelmät eivät muutu sekaviksi, vaan nimenomaan aidosti selkeyttävät ja sujuvoittavat menettelyjä. Valmistelussa on oleellisen tärkeää huomioida kaikki muut vireillä olevat sähköisen asioinnin ja digitaalisten palveluiden uudistushankkeet, jotta säännökset ovat yhdenmukaisia ja yhteensopivia.

Räty Anu
Suomen Kuntaliitto ry